

Грина Юрійвна Шеліховська,

Вінницька обласна прокуратура,

Вінницька окружна прокуратура (прокурор);

 <https://orcid.org/0009-0000-6704-6597>,

email: post@naiau.kiev.ua

ПРОКУРОРСЬКИЙ НАГЛЯД ЗА ПРОВЕДЕННЯМ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ НАРКОЗЛОЧИНІВ

Досліджено особливості прокурорського нагляду за проведенням негласних слідчих (розшукових) дій під час розслідування наркозлочинів як важливого складника забезпечення законності й ефективності протидії цим кримінальним правопорушенням. Шляхом системного аналізу положень Кримінального процесуального кодексу України та практики їх застосування під час процесуального керівництва досудовим розслідуванням наркозлочинів виокремлено ключові елементи діяльності прокурора щодо нагляду за проведенням негласних слідчих (розшукових) дій. Розглянуто процесуальні й організаційні засади його діяльності. Визначено предмет і засоби прокурорського нагляду за досудовим розслідуванням наркозлочинів.

Ключові слова: законність, наркозлочини, наркотичні засоби, негласні слідчі (розшукові) дії, прокурорський нагляд, процесуальне керівництво, досудове розслідування.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Вивчення слідчої, прокурорської та судової практики засвідчує, що невід'ємним інструментом розслідування наркозлочинів є негласні слідчі (розшукові) дії (далі – НСРД). Здебільшого саме на протоколи НСРД (з відповідними додатками) спирається прокурор, доказуючи в суді винуватість особи у вчиненні наркозлочину. Тому ще на стадії досудового розслідування забезпечення законності й ефективності НСРД є одним із пріоритетних завдань процесуального керівника.

Стрімке поширення наркотизму в Україні, особливе значення НСРД для розслідування наркозлочинів, а також важлива роль прокурора в забезпеченні законності й ефективності цих дій у сукупності зумовляють актуальність питань прокурорського нагляду за їх проведенням саме у провадженнях, розпочатих у зв'язку з надходженням інформації про підготовку або вчинення кримінальних правопорушень у сфері наркобігу.

Стан дослідження проблеми

З моменту ухвалення чинного Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) різним аспектам прокурорського нагляду за проведенням НСРД було присвячено чимало наукових праць. Науковці та практики здебільшого досліджували ці аспекти, не пов'язуючи їх із розслідуванням конкретних видів кримінальних правопорушень.

Так, у 2014 р. М. А. Грібов і В. П. Соколовий дослідили поняття, зміст та проблеми прокурорського нагляду за діяльністю оперативних підрозділів із виконання доручень на проведення НСРД [1]. У 2015 р. було опубліковано працю, автором якої є О. Є. Кравченко. Її присвячено формам прокурорського нагляду під час проведення відповідних дій у кримінальному провадженні [2]. Наступного року В. О. Шерудило опублікував статтю «Прокурорський нагляд за законністю проведення негласних слідчих (розшукових) дій, пов'язаних з втручанням у приватне спілкування» [3], а М. Ю. Коник дослідив питання використання прокурором результатів НСРД для підтримання державного обвинувачення [4].

У 2017 р. вийшов друком науково-практичний посібник за загальною реакцією Ю. Г. Севрука та А. В. Столітнього «Процесуальне керівництво негласними слідчими (розшуковими) діями» [5].

Пізніше роль прокурора в організації та проведенні НСРД досліджували А. А. Коваль [6], Я. О. Костогриз [7], М. І. Бортун [8], М. А. Погорельський та Е. Ф. Іскендеров [9].

Особливості реалізації функції процесуального керівництва щодо забезпечення прав особи при проведенні НСРД дослідили Д. Г. Ілляшук та К. М. Брусо [10].

Водночас протягом останнього десятиліття спостерігається брак наукової уваги до особливостей прокурорського нагляду за проведенням НСРД саме у кримінальних провадженнях щодо наркозлочинів.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є визначення теоретичних і практичних засад прокурорського нагляду за проведенням НСРД під час досудового розслідування наркозлочинів. Для досягнення цієї мети необхідно вирішити такі *завдання*: окреслити коло НСРД, які є типовими для розслідування наркозлочинів; охарактеризувати роль процесуального керівника у визначенні системи НСРД під час досудового розслідування конкретного наркозлочину; встановити предмет і засоби здійснення прокурорського нагляду за проведенням НСРД на етапі досудового розслідування наркозлочинів; виокремити критерії, що підлягають обов'язковому контролю з боку прокурора задля забезпечення законності проведення НСРД під час досудового розслідування наркозлочинів.

Наукова новизна дослідження

Дослідження є одним із перших в Україні, присвячених вивченню особливостей прокурорського нагляду за проведенням НСРД під час розслідування наркозлочинів. У межах дослідження, спираючись на наукові напрацювання у сфері процесуального керівництва проведенням НСРД, а також на практику прокурорського нагляду за досудовим розслідуванням наркозлочинів, визначено теоретичні та практичні засади відповідної діяльності.

Виклад основного матеріалу

Аналіз результатів наукових досліджень останнього десятиліття засвідчує, що, на думку науковців і практиків, більшість проблем прокурорського нагляду за проведенням НСРД зумовлена недосконалістю правового регулювання процедури їх здійснення загалом. Дослідники вказують, що вдосконалення потребують, зокрема: законодавча дефініція НСРД; формулювання фактичних та юридичних підстав їх проведення; норми щодо захисту прав і свобод осіб, стосовно яких вони здійснюються; порядок доручення проведення НСРД оперативним підрозділам; правове регулювання випадків здійснення НСРД до винесення ухвали слідчим суддею тощо. На думку вчених, усунення прогалин у гл. 21 КПК України позитивно вплине на якість процесуального керівництва досудовим розслідуванням у частині проведення НСРД.

На ці ж проблеми звертають увагу і дослідники, які вивчають особливості прокурорського нагляду за проведенням НСРД у межах досудового розслідування окремих видів кримінальних правопорушень [11; 12; 13]. Так, А. М. Бабошин один із підрозділів своєї дисертації присвятив прокурорському нагляду за документуванням оперативними підрозділами злочинів у сфері банківського кредитування під час проведення НСРД. Дослідник пов'язує проблеми процесуального керівництва проведенням НСРД у цій категорії кримінальних проваджень із недосконалістю структури гл. 21 КПК України, можливістю неоднозначного тлумачення багатьох її норм, відсутністю вичерпних дефініцій окремих понять і чіткого правового регулювання взаємодії між слідчим, прокурором та оперативними працівниками, а також із недосконалістю механізму залучення оперативного підрозділу до проведення НСРД тощо [14].

Погоджуючись з існуванням таких фундаментальних проблем правового регулювання інституту НСРД, зазначимо, що поряд із ними існують і інші, зокрема ті, що безпосередньо пов'язані з практичною реалізацією прокурором повноважень щодо здійснення НСРД, з методикою процесуального керівництва проведенням таких дій у кримінальних провадженнях щодо різних категорій кримінальних правопорушень. Тому, не вдаючись до наукових дискусій щодо необхідності

змін у правових засадах інституту НСРД загалом, зосередимо увагу на питанні процесуального керівництва їх проведенням у кримінальних провадженнях щодо наркозлочинів.

Ці питання у 2017 р. досліджували С. Ф. Влад [15] та В. Ф. Влад [13] в окремих, але змістовно подібних публікаціях. Науковці акцентують увагу на тому, що зазвичай НСРД проводяться лише у кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених статтями 305 та 307 Кримінального кодексу України (далі – КК України). Дослідники стверджують, що найчастіше в цих кримінальних провадженнях проводяться такі НСРД: зняття інформації з електронних комунікаційних мереж (ст. 263 КПК України); спостереження за особою, річчю або місцем (ст. 269 КПК України); аудіо-, відеоконтроль особи (ст. 260 КПК України); контроль за вчиненням злочину (ст. 271 КПК України); контрольована поставка (у провадженнях про злочини, передбачені ст. 305 КК України) та оперативна закупка (у провадженнях про злочини, передбачені ст. 307 КК України) [13; 15].

Водночас проведений нами аналіз слідчої та прокурорської практики засвідчує, що під час досудового розслідування наркозлочинів, передбачених статтями 305 та 307 КК України, а також багатьох інших злочинів у сфері незаконного обігу наркотичних засобів часто використовується практично весь спектр НСРД. Це пояснюється криміналістичними особливостями наркозлочинів, які в дослідженнях, присвячених проблематиці проведення НСРД, обґрунтовано класифікуються як окрема категорія. Зокрема, на це звертає увагу А. М. Поплавська [16].

Водночас на етапі досудового розслідування наркозлочинів система НСРД для кожного кримінального провадження є індивідуальною. Із цим погодилися 82 % опитаних нами прокурорів, 79,5 % – слідчих та 85 % – оперативних працівників. Так, у разі пересилання наркотичних засобів із використанням послуг поштового зв'язку ефективно застосовуються норми статей 261, 262 (арешт, огляд і виїмка кореспонденції) та ст. 274 (негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження) КПК України. Майже в кожному кримінальному провадженні щодо наркозлочинів використовується зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст. 264 КПК України). Під час документування роботи нарколабораторій здебільшого практикується обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст. 267 КПК України). Фіксація фактичних даних про діяльність формувань організованої злочинності може поєднуватися з виконанням спеціального завдання із розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ст. 272 КПК України).

Аналізуючи конкретну ситуацію, слідчий визначає завдання, а також перелік і послідовність проведення НСРД (із цим погодилися 73 %

опитаних нами прокурорів, 93,5 % – слідчих і 66 % – оперативних працівників). При цьому він ураховує думку оперативних працівників, які здійснюють оперативне супроводження кримінального провадження (це твердження підтримали 59,5 % оперативних працівників і 65,5 % слідчих). Проте основний тягар відповідальності за ефективність системи цих дій та законність їх проведення лежить на прокурорі як на процесуальному керівникові досудового розслідування. І фактично саме прокурор вирішує питання проведення конкретних НСРД (шляхом винесення постанов, погодження або непогодження клопотань слідчого). Рівень підтримки двох останніх тверджень становив 91,5 % серед опитаних прокурорів.

Для прийняття таких рішень прокуророві потрібно чітко визначати, які результати можна отримати шляхом проведення конкретної НСРД щодо конкретного об'єкта в конкретному кримінальному провадженні щодо наркозлочину. Крім того, процесуальному керівникові потрібно зважати на особливості дотримання законності при проведенні конкретної НСРД.

Здійснюючи процесуальне керівництво щодо проведення НСРД, прокурор виконує різноманітні завдання як процесуального, так і організаційного характеру. При цьому має бути враховано як загальні вимоги КПК України щодо проведення НСРД, так і основи методики розслідування наркозлочинів.

Щодо зазначених загальних вимог Д. Г. Іллящук і К. М. Бруско стверджують, що прокурорський нагляд у формі процесуального керівництва під час проведення НСРД полягає у: перевірці підстав для їх проведення; перевірці неможливості отримання відомостей в інший спосіб; забороні проведення дій, пов'язаних з обмеженням конституційних прав і свобод у разі відсутності належних підстав; ознайомленні з матеріалами кримінального провадження, у межах якого ініціюється питання про проведення НСРД; визначенні підстав для використання результатів НСРД у кримінальному провадженні [10].

Такий підхід видається нам дещо обмеженим. По-перше, він не враховує всіх процесуальних повноважень прокурора щодо проведення НСРД, по-друге, науковці не звертають увагу на суто організаційну роботу прокурора, по-третє, вони не розмежовують предмет прокурорського нагляду із засобами його здійснення.

Так, відповідно до ст. 246 КПК України прокурор уповноважений самостійно приймати рішення про проведення низки НСРД (ч. 3), а щодо контролю за вчиненням злочину, то прийняття такого рішення належить до його виняткової компетенції (ч. 4). До того ж слідчий зобов'язаний повідомити прокурора про прийняття рішення щодо проведення НСРД та отримані результати, а прокурор має право заборонити проведення або припинити подальше проведення НСРД (ч. 3).

Прокурор уповноважений продовжити строк проведення НСРД до 18 місяців, якщо вона проводиться за його рішенням (ч. 5), а також може залучити до проведення НСРД інших осіб (ч. 6).

На прокурора покладено обов'язок доводити перед слідчим суддею обґрунтованість клопотання про проведення НСРД у тій частині, яка стосується тяжкості кримінального правопорушення. Крім того, під час її проведення можуть бути отримані докази, які самостійно або в сукупності з іншими можуть мати суттєве значення для з'ясування обставин правопорушення або встановлення осіб, причетних до його вчинення (ч. 3 ст. 248 КПК України). Прокурор зобов'язаний прийняти рішення про припинення подальшого проведення НСРД, якщо в цьому відпала необхідність (ч. 5 ст. 249 КПК України). Саме прокурор приймає рішення розпочати НСРД до постановлення ухвали слідчого судді (або узгоджує таке рішення слідчого) (ч. 1 ст. 250 КПК України). Протоколи НСРД надсилаються саме прокурору, і саме він вживає заходів щодо збереження отриманих під час проведення НСРД речей і документів (частини 3 та 4 ст. 252 КПК України) та ін.

Поряд із цим існує також організаційна робота прокурора, яка, зокрема, охоплює контроль за своєчасним оформленням процесуальних документів, проведення нарад зі слідчими та оперативними працівниками. Під час таких нарад надається оцінка доцільності проведення конкретних НСРД, раціональності їхнього комплексу та послідовності здійснення в межах конкретного кримінального провадження.

З огляду на це можна виокремити організаційні складові процесуального керівництва досудовим розслідуванням: оцінювання прокурором раціональності запропонованої слідчим системи проведення НСРД у конкретному кримінальному провадженні; оцінювання доцільності проведення конкретної НСРД, запропонованої слідчим; самостійне визначення прокурором комплексу НСРД, що підлягають проведенню під час досудового розслідування конкретного наркозлочину; надання практичної допомоги слідчому в організації проведення НСРД; організація раціонального використання сил і засобів оперативних підрозділів для досягнення мети НСРД тощо.

Крім того, до організаційного аспекту прокурорського нагляду на етапі досудового розслідування наркозлочинів можна віднести забезпечення своєчасності підготовки та подання слідчим клопотання до прокурора для погодження, а також подання погодженого клопотання до слідчого судді щодо проведення НСРД, підготовки слідчим постанов про проведення НСРД, що здійснюються на підставі його рішення, підготовки та направлення слідчим доручень на проведення НСРД оперативним підрозділам, звернення до слідчого судді з клопотанням про продовження строку проведення НСРД, оформлення

протоколів НСРД та надсилання їх прокурору, розсекречення документів, що стосуються підстав, перебігу та результатів проведення НСРД.

Щодо розмежування предмета прокурорського нагляду в частині проведення НСРД та засобів його здійснення, то С. М. Князев слушно зазначає, що предметом прокурорського нагляду за діяльністю оперативних підрозділів під час досудового розслідування є: наявність формальних підстав, встановлених законом для проведення цих дій; додержання працівниками оперативних підрозділів обмежень, визначених законом і змістом доручень, зокрема щодо кола об'єктів, місця й тривалості проведення НСРД, а також застосування технічних засобів; дотримання оперативними підрозділами вимог КПК України під час підготовки протоколів НСРД і роботи з ними; забезпечення можливості ідентифікації технічних засобів як таких, що використовувались під час НСРД для фіксації інформації; відповідність компетенції оперативного підрозділу щодо протидії конкретним кримінальним правопорушенням, а також його повноваження надавати доручення спеціалізованим оперативним підрозділам; організація раціонального використання сил і засобів оперативних підрозділів задля досягнення мети кримінального провадження [17].

Щодо засобів прокурорського нагляду в частині проведення НСРД вчений зазначає, що такий нагляд здійснюється шляхом: вивчення та аналізу документів, необхідних для всебічного дослідження його предмета (клопотання про дозвіл на проведення НСРД, ухвали слідчого судді, постанови та доручення слідчого, протоколи і додатки до них); особистої участі в НСРД; надання вказівок щодо проведення, припинення, заборони здійснення НСРД; визначення переліку та послідовності проведення НСРД у конкретному кримінальному провадженні; визначення кола оперативних підрозділів, що мають залучатися до НСРД, та необхідності участі в них оперативного працівника та слідчого [17].

Зауважимо, що С. М. Князев досліджував прокурорський нагляд за проведенням НСРД виключно в межах діяльності оперативних підрозділів. У зв'язку із цим вважаємо, що до засобів процесуального керівництва досудовим розслідуванням наркозлочинів у частині проведення НСРД також слід відносити: винесення прокурором постанови про проведення НСРД на підставі його рішення; погодження (непогодження) клопотань слідчого до слідчого судді про проведення НСРД; надання слідчому та/або оперативному підрозділу вказівок про проведення (припинення, закінчення) НСРД; продовження строку тих НСРД, щодо проведення яких приймав рішення прокурор; звернення до слідчого судді з клопотанням про проведення НСРД та продовження їх строку; залучення інших осіб до

проведення НСРД; отримання та збереження (знищення) матеріалів НСРД; визначення відомостей, що будуть використовуватися в доказуванні.

Усе це є актуальним саме в аспекті проведення НСРД під час досудового розслідування наркозлочинів. Зокрема, такий інструмент, як вивчення клопотань слідчого про проведення НСРД (та подальше рішення щодо їх погодження/непогодження), дає прокуророві можливість проконтролювати дотримання вимог КПК України щодо змісту цього процесуального документа, визначити обґрунтованість його вимог, запобігти невинуватому застосуванню сил та засобів оперативних підрозділів, необґрунтованому порушенню прав і свобод особи тощо, закласти фундамент забезпечення допустимості доказів, які планується одержати за результатами проведення НСРД.

Особливої уваги з боку процесуального керівника потребує не лише вивчення й погодження клопотань слідчого про проведення НСРД, а й нагляд за самим процесом та оформленням його результатів. Природно, що прокурор не має фізичної можливості особисто в режимі реального часу контролювати проведення слідчим (або за його дорученням оперативним підрозділом) НСРД, дотримання вимог ухвали слідчого судді щодо часу, місця та кола об'єктів цієї дії. Проте всі ці параметри прокурор може встановити на підставі відповідних документів, основним з яких є протокол проведення НСРД. У провадженнях щодо наркозлочинів саме у протоколах НСРД сторона захисту відшукує можливості для визнання отриманих доказів недопустимими. Як наслідок, усі недоліки протоколів НСРД, які не були виявлені прокурором на стадії досудового розслідування, у своїй сукупності значно ускладнюють доведення винуватості особи у вчиненні наркозлочинів у суді першої інстанції. Крім того, вони можуть сприяти скасуванню обвинувального вироку судами апеляційної або касаційної інстанції.

Висновки

Латентність наркозлочинів зумовлює широке використання НСРД з метою викриття та документування цих кримінальних правопорушень. У кримінальних провадженнях досліджуваної категорії використовується весь спектр НСРД, передбачених КПК України. Їхній оптимальний перелік, час і місце проведення в кожній слідчій ситуації повинні визначатися окремо з урахуванням засобів конспірації, що використовуються або можуть бути використані особами, причетними до вчинення наркозлочинів.

Ключову роль у визначенні переліку та послідовності проведення НСРД під час досудового розслідування наркозлочинів фактично відіграє прокурор, що зумовлено його процесуальними повноваженнями. Саме на нього покладено основний тягар відповідальності за

забезпечення ефективного й законного проведення НСРД, а також за допустимість використання їх матеріалів як доказів у кримінальному провадженні.

Проте визначення системи НСРД у конкретному кримінальному провадженні має спиратися на конструктивну взаємодію прокурора зі слідчим та працівниками оперативних підрозділів, які здійснюють оперативне супроводження кримінального провадження.

У площині забезпечення законності проведення конкретної НСРД під час досудового розслідування наркозлочинів прокурор має контролювати відповідність таким обов'язковим критеріям: наявність передбачених законом підстав для проведення відповідної НСРД; наявність у клопотанні (постанові) слідчого належного обґрунтування та всіх положень, передбачених кримінальним процесуальним законом; відповідність відомостей, викладених у клопотанні (постанові) слідчого та ухвалі слідчого судді, тим, що містяться в дорученні оперативному підрозділу на проведення НСРД; дотримання слідчим або оперативними підрозділами виду НСРД, визначеного в ухвалі слідчого судді (постанові слідчого, прокурора), з метою недопущення підміни її змісту; дотримання встановлених обмежень щодо часу, місця, кола об'єктів проведення НСРД, а також щодо використання технічних засобів; дотримання вимог кримінального процесуального закону під час оформлення результатів НСРД та подальшого провадження з ними; забезпечення можливості ідентифікації технічних засобів, що використовувались під час НСРД для фіксації інформації; відсутність грубих порушень прав осіб, щодо яких проводилася НСРД, а також прав осіб, залучених до її проведення.

Список бібліографічних посилань: 1. Грібов М., Соколовий В. Прокурорський нагляд за діяльністю оперативних підрозділів з виконання доручень на проведення негласних слідчих (розшукових) дій. *Вісник прокуратури*. 2014. № 10. С. 41–48. 2. Кравченко О. Є. Форми діяльності прокурора із здійснення нагляду під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні. *Форум права*. 2015. № 1. С. 158–162. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2015_1_27.pdf (дата звернення: 17.02.2025). 3. Шерудило В. О. Прокурорський нагляд за законністю проведення негласних слідчих (розшукових) дій, пов'язаних з втручанням у приватне спілкування. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2016. № 2 (37). С. 284–289. 4. Коник М. Ю. Використання прокурором результатів негласних слідчих (розшукових) дій для підтримання державного обвинувачення // *Право України: сучасний стан і перспективи розвитку* : зб. матеріалів третьої наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 21 квіт. 2016 р.). Вінниця : ВНАУ, 2016. С. 49–52. 5. Процесуальне керівництво негласними слідчими (розшуковими) діями : наук.-практ. посіб. / Ю. Г. Севрук, Є. М. Блажівський, А. В. Столітній та ін. ; за заг. ред. Ю. Г. Севрука,

А. В. Столітнього. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2017. 282 с.

6. Коваль А. А. Роль прокуратури у проведенні негласних слідчих (розшукових) дій через призму практичних проблем. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки.* 2018. № 3, т. 2. С. 159–164. **7.** Костоґриз Я. О. Роль прокурора під час організації та проведення негласних слідчих (розшукових) дій. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2018. Вип. 49, т. 2. С. 150–153. **8.** Бортун М. І. Повноваження прокурора під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій. *Юридична Україна.* 2019. № 9. С. 36–41. **9.** Погорецький М. А., Іскендеров Е. Ф. Роль прокурора при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій. *Вісник кримінального судочинства.* 2021. № 3–4. С. 47–58. DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2021.3-4/47-58>. **10.** Іллящук Д. Г., Бруско К. М. Реалізація функції процесуального керівництва щодо забезпечення прав особи при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій. *Правові новели.* 2023 № 1. С. 172–179. DOI: <https://doi.org/10.32782/ln.2023.21.24>. **11.** Грїбов М. А. Прокурорський нагляд за виконанням доручень на проведення негласних слідчих (розшукових) дій при розслідуванні грабежів та розбоїв. *Вісник кримінального судочинства.* 2015. № 1. С. 23–28. **12.** Кушнерик Ю. Участь прокурора у проведенні негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування грабежів та розбоїв. *Вісник прокуратури.* 2016. № 1 (176). С. 78–83. **13.** Влад В. Особливості прокурорського нагляду за додержанням законів під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій у злочинах у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. *Підприємництво, господарство і право.* 2017. № 2. С. 270–273. **14.** Бабошин А. М. Прокурорський нагляд за документуванням злочинів у сфері банківського кредитування оперативними підрозділами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2015. 20 с. **15.** Влад С. Ф. Нагляд за додержанням законів під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальних провадженнях щодо злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція.* 2017. № 30, т. 2. С. 87–89. **16.** Поплавська А. М. Аналіз значення проведення негласних слідчих (розшукових) дій в розрізі криміналістичної характеристики окремих видів злочинів. *Право і суспільство.* 2023. № 3. С. 334–340. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.3.50>. **17.** Князєв С. М. Особливості прокурорського нагляду за здійсненням оперативно-розшукової діяльності та негласної роботи підрозділами Національної поліції України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція.* 2019. № 42, т. 1. С. 130–135. DOI: <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2019.42-1.28>.

Надійшла до редколегії 20.02.2025

Прийнята до опублікування 14.03.2025

Shelikhovska I. Yu. Prosecutorial supervision of covert investigative (search) actions during the investigation of drug-related crimes

The features of prosecutorial supervision over the conduct of covert investigative (search) actions during the pre-trial investigation of drug-related crimes have been explored as an important component in ensuring the legality and effectiveness of counteracting criminal offenses in the field of illegal drug trafficking. Through a systematic analysis of the Criminal Procedural Code of Ukraine and the practice of applying its provisions during procedural leadership in the pre-trial investigation of drug-related crimes and the conduct of covert investigative (search) actions, the most important elements of the prosecutor's activity have been identified. Both the procedural and organizational aspects (foundations) of their work have been considered. The subject and means of prosecutorial supervision over the pre-trial investigation of drug-related crimes have been defined. It has been established that the latent nature of drug-related crimes leads to the widespread use of covert investigative (search) actions to detect and document these criminal offenses. In criminal proceedings of the investigated category, the full range of covert investigative (search) actions provided for by the Criminal Procedural Code of Ukraine has been used. Their optimal list, timing, and location in each investigative situation must be determined separately, taking into account the means of concealment used and potentially available to individuals involved in the commission of drug-related crimes.

A key role in determining the list and sequence of covert investigative (search) actions during the pre-trial investigation of drug-related crimes is actually played by the prosecutor, due to their procedural powers. The prosecutor bears the main responsibility for ensuring the effectiveness and legality of covert investigative (search) actions, as well as the admissibility of using their materials as evidence in criminal proceedings. However, the determination of the system of covert investigative (search) actions in a specific criminal case should rely on constructive interaction between the prosecutor, the investigator, and the employees of operational units involved in the operational support of the criminal proceedings. The criteria that must be monitored by the prosecutor to ensure the legality of conducting a specific covert investigative (search) action during the pre-trial investigation of drug-related crimes have been identified.

Keywords: legality, drug-related crimes, covert investigative (search) actions, prosecutorial supervision, procedural leadership, pre-trial investigation.

